

No. 33374

NETHERLANDS
and
COSTA RICA

Agreement on sustainable development (with exchange of letters dated 19 May 1995). Signed at Noordwijk on 21 March 1994

Authentic texts of the Agreement: Dutch and Spanish.

Authentic text of the exchange of letters: Spanish.

Registered by the Netherlands on 21 November 1996.

PAYS-BAS
et
COSTA RICA

Accord de développement durable (avec échange de lettres en date du 19 mai 1995). Signé à Noordwijk le 21 mars 1994

Textes authentiques de l'Accord : néerlandais et espagnol.

Texte authentique de l'échange de lettres : espagnol.

Enregistré par les Pays-Bas le 21 novembre 1996.

[DUTCH TEXT — TEXTE NÉERLANDAIS]

VERDRAG INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING TUSSEN HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN EN DE REPUBLIEK
COSTA RICA

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden
en
de Regering van de Republiek Costa Rica;

Overtuigd van het cruciale belang van een ontwikkeling die in de huidige behoeften voorziet, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien;

Geleid derhalve door de wens de uitvoering te bevorderen van de Verklaring van Rio inzake Milieu en Ontwikkeling en van Agenda 21, aangenomen door de Conferentie van de Verenigde Naties over Milieu en Ontwikkeling, die van 3 tot 14 juni 1992 in Rio de Janeiro plaatsvond;

Overtuigd van de noodzaak een nieuwe en gelijkwaardige wereldalliantie te vestigen, door middel van het creëren van nieuwe niveaus van samenwerking tussen Staten, maatschappelijke sleutelsectoren en personen;

Geleid voorts door de wens uitvoering te geven aan de Intentieverklaring die op 11 juni 1992 in Rio de Janeiro is ondertekend door de vertegenwoordigers van de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek Costa Rica;

Beseffende hoe moeilijk het is duurzame ontwikkeling te verwezenlijken, gegeven de verschillen in economisch ontwikkelingsniveau, aanwezige bestaansbronnen, sociale en politieke systemen, en culturen;

Erkennend dat ontwikkeling alleen duurzaam kan zijn indien zij economische, sociale, culturele, civiele en politieke, evenals religieuze en ecologische aspecten omvat;

Geleid door het voorzorgsprincipe, krachtens hetwelk het ontbreken van volledige wetenschappelijke zekerheid niet kan worden gebruikt als argument voor het uitstellen van efficiënte maatregelen die aantasting van het milieu voorkomen of tot een minimum beperken, indien er gevaar van ernstige en onomkeerbare schade bestaat;

Overwegende dat Staten moeten samenwerken in een geest van mondiale solidariteit teneinde het ecosysteem van de Aarde te behouden, te beschermen en te herstellen, aangezien deze Staten in verschillende mate hebben bijgedragen aan de aantasting van het milieu in de wereld, waardoor ze gedeelde en tevens verschillende verantwoordelijkheden hebben;

Geleid door de wens een langdurige samenwerking tussen hun landen aan te gaan, die gebaseerd is op gelijkwaardigheid en wederkerigheid, evenals op wederzijdse hulp en overleg, en die gericht is op het effectief verwezenlijken van duurzame ontwikkeling, waarbij de participatie wordt bevorderd van alle maatschappelijke belangengroeperingen;

Overwegende dat daartoe een verdrag zou moeten worden gesloten, waarmee een wettelijk en bestuurlijk kader voor toekomstige activiteiten wordt geschapen;

Zijn als volgt overeengekomen:

Artikel I

1. De twee Regeringen komen hierbij overeen een langdurige samenwerking tussen hun landen, die gebaseerd is op gelijkwaardigheid en wederkerigheid, evenals op wederzijdse hulp en overleg, teneinde op effectieve en efficiënte wijze duurzame ontwikkeling in al zijn facetten na te streven, waarbij de participatie van alle maatschappelijke belangengroeperingen wordt bevorderd.

2. Overeenkomstig het bovenstaande scheppen zij hierbij een wettelijk en institutioneel kader voor de ontwikkeling en uitvoering van beleidsmaatregelen, afspraken, programma's en projecten die zijn gericht op verwezenlijking van de doelstelling van dit Verdrag.

Artikel II

De in Artikel I genoemde beleidsmaatregelen, afspraken, programma's en projecten kunnen de volgende doelstellingen hebben:

- a) het plannen en uitvoeren van een ontwikkelingsbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met de principes die zijn verwoord in de Verklaring van Rio inzake Milieu en Ontwikkeling en de vereisten die voortvloeien uit het begrip duurzame ontwikkeling, zoals dit wordt beschreven in Agenda 21, aangenomen door de Conferentie van de Verenigde Naties over Milieu en Ontwikkeling, die plaatsvond van 3 tot 14 juni 1992 in Rio de Janeiro;
- b) het invoeren van productie-, distributie- en consumptiesystemen waarbij de ecologische basis van ontwikkeling wordt beschermd;
- c) het bevorderen en uitvoeren van een duurzaam beheer van de natuurlijke hulpbronnen;
- d) het behouden van de biodiversiteit en het gebruik daarvan op duurzame wijze;
- e) het bevorderen en uitvoeren van maatregelen ter preventie en beperking van afvalproductie;
- f) het controleren van grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke stoffen en het voorkomen, controleren en elimineren van grensoverschrijdend vervoer van gevaarlijke afvalstoffen door de lucht, via het water en door de bodem;
- g) het invoeren van maatregelen om langzamerhand een einde te maken aan de productie en consumptie van chloorfluorkoolwaterstoffen en andere stoffen die de ozonlaag aantasten, teneinde deze te beschermen;
- h) het terugdringen van de netto-emissies van gassen die het broeikaseffect veroorzaken, met name CO₂, door een verantwoord gebruik van energie

en door gebruik van alternatieve brandstoffen, vernieuwbare energiebronnen en bebossing, teneinde de oorzaken van de klimaatsverandering te voorkomen, te beheersen en terug te dringen, alsmede de schadelijke effecten ervan te verminderen;

- i) het nastreven en aannemen van beleidsmaatregelen, waardoor de inwoners in hun eigen land gelijkwaardige toegang krijgen tot een duurzaam gebruik van de beschikbare natuurlijke hulpbronnen;
- j) het bevorderen van de participatie van burgers in hun eigen land in de besluitvormingsprocessen en activiteiten op het gebied van duurzame ontwikkeling;
- k) het versterken van de vitale rol van vrouwen in het milieubeheer als een onontbeerlijk onderdeel van duurzame ontwikkeling;
- l) het bevorderen van wetenschappelijke en technologische samenwerking, technologie-overdracht en gezamenlijke ontwikkeling van human resources, teneinde in beide landen managementcapaciteit te genereren op het gebied van duurzame ontwikkeling;
- m) voor wat betreft het Koninkrijk der Nederlanden, middels directe of indirecte overdracht van middelen, het bijdragen aan de betaling van extra investeringskosten, inclusief investeringen in productieprocessen, waardoor aan een duurzame ontwikkeling in Costa Rica wordt bijgedragen;
- n) het bevorderen van de totstandkoming en uitvoering van handelsverdragen of andersoortige verdragen die het proces van duurzame ontwikkeling ten goede komen;
- o) het bevorderen van macro-economische steun en van steun die gericht is op schuldverlichting, met als doel het proces van duurzame ontwikkeling te versterken; en
- p) het bevorderen en verwezenlijken van iedere andere vorm van samenwerking of uitwisseling die beide partijen van positieve invloed achten op het proces van duurzame ontwikkeling.

Artikel III

Onverminderd hun respectievelijke internationale verplichtingen, zullen beide Regeringen gezamenlijk overleg voeren over de in te nemen standpunten ten aanzien van onderwerpen inzake duurzame ontwikkeling die in internationale instanties en specialistische internationale conferenties aan de orde worden gesteld.

Indien dit nodig en wenselijk wordt geacht, zullen ook andere landen bij dit overleg worden betrokken.

Artikel IV

1. De samenwerking, en in het bijzonder de beleidsmaatregelen, afspraken, programma's en projecten zoals bedoeld in Artikel I, zullen tot stand komen op basis van de tussen beide landen bestaande verdragen, beleidsmaatregelen, afspraken, programma's en projecten, en zullen op geen enkele wijze gevolgen hebben voor de verplichtingen die beide landen in het kader van andere verdragen zijn aangegaan.

2. Wat betreft de eventuele programma's en projecten voor duurzame ontwikkeling die tussen beide Regeringen zijn overeengekomen vóór de datum van de inwerkingtreding van dit Verdrag, en die nog niet op die datum zijn afgerond, zullen beide Regeringen besluiten of, en zo ja in welke mate, het desbetreffende project of programma door dit Verdrag zal worden geregeld.

Artikel V

1. De beide Regeringen richten hierbij een Gezamenlijke Commissie op, waarvoor elk van beide Regeringen niet meer dan twee hoge functionarissen aanwijst. Beide Regeringen zullen een nationaal uitvoerend mechanisme aanwijzen volgens het bepaalde in Artikel VI.

2. De eerste vergadering van de Gezamenlijke Commissie zal bijeen worden geroepen door de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en die van de Republiek Costa Rica, en wel binnen maximaal zes maanden na de inwerkingtreding van dit Verdrag. Daarna zullen de vergaderingen van de Gezamenlijke Commissie plaatsvinden ofwel op besluit van deze Commissie, ofwel op schriftelijk verzoek van één van beide Regeringen.

3. De Gezamenlijke Commissie zal de uitvoering van dit Verdrag door middel van de in Artikel I genoemde beleidsmaatregelen, afspraken, programma's en projecten, bevorderen en permanent onder toezicht houden.

4. De Gezamenlijke Commissie kan de uitvoering van dit Verdrag geheel of gedeeltelijk delegeren aan de in Artikel VI genoemde uitvoerende instanties, al naar gelang in welk land de activiteiten plaatsvinden.

5. De Gezamenlijke Commissie zal beslissen welke natuurlijke personen, al dan niet vertegenwoordigers van gouvernementele of niet-gouvernementele organisaties, op grond van hun voor dit Verdrag relevante ervaring in aanmerking komen om haar vergaderingen als waarnemers bij te wonen teneinde hun advies in te winnen, op basis van de door genoemde Commissie te stellen voorwaarden.

6. De beslissingen van de Gezamenlijke Commissie zullen worden genomen op basis van eenstemmigheid tussen beide partijen.

Artikel VI

Teneinde de uitvoering van dit Verdrag te bevorderen, zullen beide Regeringen een nationaal mechanisme aanwijzen of in het leven roepen voor de noodzakelijke voorbereiding en uitvoering van de in het kader van dit Verdrag genomen beslissingen.

In het geval van Costa Rica is de uitvoerende instantie de "Fundación Nacional para la ejecución del Desarrollo Sostenible en Costa Rica" (Nationale Stichting voor

de uitvoering van Duurzame Ontwikkeling in Costa Rica), die zal worden opgericht overeenkomstig de wetgeving van dat land; de Stichting zal de participatie van de diverse maatschappelijke sectoren in de uitwerking en uitvoering van de verschillende projecten en programma's bevorderen. Genoemde sectoren zijn geïntegreerd in een Interinstitutionele Commissie, die een adviserende rol heeft.

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden zal de Regering van de Republiek Costa Rica op de hoogte stellen van de door haar te benoemen uitvoerende instantie.

Bij de voorbereiding en uitvoering van dergelijke beslissingen zal de participatie van alle maatschappelijke belangengroeperingen worden bevorderd.

Artikel VII

1. Dit Verdrag treedt in werking op de dag waarop de beide Regeringen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan de hiervoor vereiste wettelijke procedures van hun onderscheiden landen is voldaan.

2. Dit Verdrag blijft van kracht voor onbepaalde tijd. Beide Regeringen kunnen op ieder moment dit Verdrag opzeggen of de werking ervan opschorten door middel van een aan de andere Regering gerichte kennisgeving.

De opschorting wordt van kracht op de datum van ontvangst van de kennisgeving door de andere Regering en zal eindigen op de datum van ontvangst van de schriftelijke kennisgeving dat de opschorting beëindigd is.

De opzegging treedt in werking op de eerste dag van de maand volgend op de afloop van een periode van drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving waarin de andere Regering het Verdrag opzegt.

3. Met betrekking tot de programma's en projecten die voor de datum van opzegging of opschorting van de werking van dit Verdrag zijn gestart, zullen beide partijen beslissen of, en zo ja in welke mate, de bepalingen van dit Verdrag van kracht zullen blijven totdat genoemde programma's en projecten zijn afgerond.

4. Indien om wat voor reden dan ook dit Verdrag door één van beide Regeringen wordt opgezegd of gedurende meer dan één jaar wordt opgeschort, zal in onderling overleg worden beslist welke bestemming aan de goederen en materialen van de programma's en projecten gegeven wordt.

5. Dit Verdrag kan worden gewijzigd door middel van uitwisseling van diplomatieke nota's tussen beide Regeringen. Wijzigingen worden van kracht op de datum dat beide Regeringen elkaar schriftelijk op de hoogte hebben gesteld dat aan de vereiste wettelijke procedures is voldaan.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te *Nieuwduyn*, op *21 maart* 1994 in tweevoud, in de Nederlandse en de Spaanse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

Voor de Regering
van het Koninkrijk der Nederlanden:

1
Van
Van

Voor de Regering
van de Republiek Costa Rica:

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

CONVENIO DE DESARROLLO SOSTENIBLE ENTRE EL REINO DE LOS PAÍSES BAJOS Y LA REPÚBLICA DE COSTA RICA

El Gobierno del Reino de los Países Bajos y el Gobierno de la República de Costa Rica:

Convencidos de la importancia crucial de un desarrollo que responda las necesidades del presente, sin comprometer la capacidad de las generaciones futuras para satisfacer sus propias necesidades;

Deseando por tanto, promover la implementación de la Declaración de Río sobre Medio Ambiente y Desarrollo, y la Agenda 21, adoptadas por la Conferencia de las Naciones Unidas sobre Medio Ambiente y Desarrollo celebrada del 3 al 14 de junio de 1992 en Río de Janeiro;

Convencidos de la necesidad de establecer una alianza mundial nueva y equitativa mediante la creación de nuevos niveles de cooperación entre los Estados, los sectores claves de las sociedades y las personas;

Deseando además, hacer efectiva, la Declaración de Intenciones firmada por los representantes del Gobierno del Reino de los Países Bajos y el Gobierno de la República de Costa Rica, el 11 de junio de 1992 en Río de Janeiro;

Dándose cuenta de la complejidad de operacionalizar el desarrollo sostenible, dadas las diferencias en cuanto a nivel de desarrollo económico, dotación de recursos, sistemas sociales y políticos, y culturas;

Reconociendo que el desarrollo sólo puede ser sostenible, si abarca los aspectos económico, social, cultural, civil y político, así como, el religioso y ecológico;

Guiados por el principio precautorio, en virtud del cual, el no tener certeza científica total no será usado como razón de aplazamiento de medidas eficientes para prevenir o minimizar la degradación del ambiente, cuando exista el peligro de daños serios o irreversibles;

Considerando que los Estados deben cooperar con espíritu de solidaridad mundial para conservar, proteger y establecer el ecosistema de la Tierra, en vista de que han contribuido en distinta medida a la degradación del medio ambiente mundial, por lo que tienen responsabilidades comunes pero diferenciadas;

Deseando iniciar una cooperación a largo plazo entre sus países, sobre una base de igualdad y reciprocidad, así como consultas y asistencia mutua, orientada a implementar de forma efectiva el desarrollo sostenible, promoviendo la participación de todos los intereses de la sociedad;

Considerando que para ese fin es menester llegar a un acuerdo por medio del que se crea un marco legal y administrativo para las acciones futuras;

Han acordado lo siguiente:

Artículo I

1. Los dos Gobiernos convienen por la presente establecer cooperación a largo plazo entre sus países, basada en la igualdad y la reciprocidad, así como en la consulta y la asistencia mutua, con el fin de implementar en forma efectiva y eficiente el desarrollo sostenible en todas sus facetas, promoviendo la participación de todos los intereses de la sociedad;

2. De acuerdo con lo anterior, crean por la presente un marco legal e institucional para el desarrollo e implementación de políticas, arreglos, programas y proyectos diseñados para lograr el objetivo del presente Convenio.

Artículo II

Las políticas, arreglos, programas y proyectos aludidos en el Artículo I podrán tener como objetivos:

a) Planificar e implementar una política de desarrollo que tome en cuenta los principios expresados en la Declaración de Río sobre Medio Ambiente y Desarrollo y los requisitos que surgen del concepto de desarrollo sostenible, tal como quedó expresado en la Agenda 21, adoptada por la Conferencia de las Naciones Unidas sobre Medio Ambiente y Desarrollo, celebrada del 3 al 14 de junio de 1992 en Río de Janeiro;

b) Implementar prácticas de producción, distribución y consumo que respeten la base ecológica para el desarrollo;

- c) Promover e implementar el manejo sostenible de los recursos naturales;
- d) Conservar la biodiversidad y usarla en forma sostenible;
- e) Promover e implementar la prevención y minimización de desechos;
- f) Controlar los movimientos transfronterizos de sustancias peligrosas y prevenir, controlar y eliminar los movimientos transfronterizos de desechos peligrosos que se den a través del aire, el agua y los suelos;
- g) Implementar medidas para eliminar gradualmente la producción y el consumo de clorofluorocarburos y otras sustancias causantes de la reducción de la capa de ozono, para su protección;
- h) Reducir las emisiones netas de los gases que producen el fenómeno de invernadero, en particular el CO₂, a través del uso racional de energía, usando combustibles alternativos, fuentes de energía renovables y forestación, a fin de prevenir, controlar y minimizar las causas del cambio climático y mitigar sus efectos adversos;
- i) Luchar por y adoptar políticas que a los ciudadanos en sus respectivos países permitan el acceso equitativo al uso sostenible de los recursos naturales disponibles;

- j) Promover la participación de los ciudadanos en su respectivos países, en procesos de toma de decisiones y acciones concernientes al desarrollo sostenible;
- k) Fortalecer el papel vital de la mujer en el manejo ambiental como elemento indispensable en el desarrollo sostenible;
- l) Promover la cooperación científica y tecnológica y la transferencia tecnológica y el desarrollo conjunto de recursos humanos, a fin de generar la capacidad de gestión en cada país en torno al Desarrollo Sostenible;
- m) Respecto al Reino de los Países Bajos, contribuir a cubrir, a través de transferencias directas o indirectas de recursos, los costos adicionales de inversión, incluyendo en los procesos de producción contribuyendo a un desarrollo sostenible en Costa Rica;
- n) Promover la conclusión e implementación de acuerdos comerciales o de otro tipo que favorezcan el proceso hacia el desarrollo sostenible;
- o) Promover el apoyo para aligerar la deuda y apoyo macroeconómico con el fin de fortalecer el proceso del desarrollo sostenible; y
- p) Promover e implementar cualquier otra modalidad de cooperación o intercambio, que ambas partes, consideren favorable para el proceso de desarrollo sostenible.

Artículo III

Ambos Gobiernos, sin menoscabo de sus compromisos internacionales adquiridos, llevarán a cabo consultas recíprocas en la definición de planteamientos, en los temas de desarrollo sostenible, que deban resolverse en los organismos internacionales y conferencias internacionales especializadas.

Estas consultas también se realizarán con otros países cuando sea necesario y conveniente.

Artículo IV

1. La cooperación y en particular, las políticas, arreglos, programas y proyectos aludidos en el Artículo I, serán elaborados en base a los acuerdos, políticas, arreglos, programas y proyectos existentes entre ambos países y no afectarán de ninguna manera las obligaciones que cada país tenga en virtud de algún acuerdo internacional;

2. Con respecto a cualquier programa o proyecto de desarrollo sostenible, acordado entre ambos Gobiernos, antes de la fecha de la entrada en vigor del presente Convenio y todavía no finalizado en esa fecha, ambos Gobiernos decidirán si dicho programa o proyecto será regulado o no después por este Convenio y en caso afirmativo en qué medida lo será.

Artículo V

1. Los dos Gobiernos establecen por la presente un Comité Mixto, conformado por no más de dos funcionarios de alto nivel designados

por cada Gobierno. Cada Gobierno establecerá un mecanismo nacional de ejecución según lo estipulado en el artículo VI;

2. La primera reunión del Comité Mixto será convocada por el Gobierno del Reino de los Países Bajos y el de la República de Costa Rica, a más tardar dentro de los seis meses siguientes a la entrada en vigor del presente Convenio. Después de esto, las reuniones del Comité Mixto tendrán lugar de acuerdo a lo que decida ese Comité o por solicitud escrita de cualquiera de los dos Gobiernos;

3. El Comité Mixto promoverá y mantendrá bajo revisión continua la implementación del presente Convenio a través de las políticas, arreglos, programas y proyectos aludidos en el Artículo I;

4. El Comité Mixto podrá delegar la implementación del presente Convenio, en su totalidad o en parte, a los entes ejecutores señalados en el Artículo VI, según se trate de acciones en cada país;

5. El Comité Mixto decidirá qué personas físicas sean o no representantes de organizaciones de los segmentos gubernamental o no gubernamental, califican en vista de su experiencia en el marco de este Convenio, para asistir a sus reuniones como observadores para ser consultados, bajo la condición de ser determinadas por dicho Comité;

6. El Comité Mixto tomará sus decisiones por consenso de las dos partes.

Artículo VI

Con el fin de promover la implementación de este Convenio, cada Gobierno definirá o establecerá un mecanismo nacional, para la preparación e implementación necesaria de las decisiones adoptadas en el marco del presente Convenio.

En el caso de Costa Rica el ente ejecutor será la "Fundación Nacional para la ejecución del Desarrollo Sostenible en Costa Rica", la cual estará constituida conforme a las leyes de dicho país; la Fundación promoverá la participación de los diversos segmentos de la sociedad, en la elaboración y ejecución de los diversos proyectos y programas. Dichos segmentos están integrados en una comisión interinstitucional de carácter asesor.

El Gobierno del Reino de los Países Bajos informará al Gobierno de la República de Costa Rica el ente ejecutor a establecer.

En la preparación e implementación de tales decisiones se promoverá la participación de todos los intereses de la sociedad.

Artículo VII

1. Este Convenio entrará en vigor en la fecha en que ambos Gobiernos se hayan notificado por escrito, que se ha cumplido con los procedimientos legales exigidos para ello en sus respectivos países;

2. Este Convenio se mantendrá en vigor por un período indefinido. Cada uno de los Gobiernos podrá denunciar en cualquier momento este

Convenio o suspender su funcionamiento por medio de una notificación dirigida al otro Gobierno.

La suspensión entrará en efecto en la fecha de recepción de la notificación de suspensión por el otro Gobierno y finalizará en la fecha de recepción de terminación de la suspensión.

La denuncia entrará en efecto el primer día del mes siguiente al vencimiento de un período de tres meses después de la fecha de recepción de la notificación de denuncia por el otro Gobierno;

3. Con respecto a los programas o proyectos iniciados antes de la fecha de denuncia de este Convenio o de la suspensión de su funcionamiento, ambas partes decidirán si las previsiones del presente Convenio seguirán aplicándose hasta la finalización de dichos programas y proyectos y en caso afirmativo en que medida lo harán;

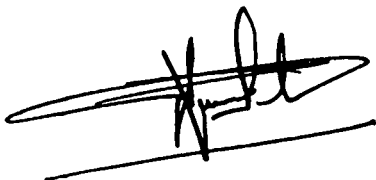
4. Cuando por cualquier motivo se dé la denuncia de este Convenio, por parte de cualquiera de los dos Gobiernos o una suspensión por un período mayor de un año, el destino de los activos de los programas y proyectos se definirá bajo mutua consulta;

5. El presente Convenio podrá ser enmendado mediante intercambio de notas diplomáticas entre ambos Gobiernos. Dichas enmiendas entrarán en vigor en la fecha en que ambos Gobiernos se hayan notificado por escrito de que se ha cumplido con los procedimientos legales requeridos.

En fé de lo cual, los abajo firmantes, debidamente autorizados por sus respectivos Gobiernos, firman este convenio.

DADO EN LA CIUDAD DE NOORDWIJK EL VEINTIUNO DE MARZO DE MIL NOVECIENTOS NOVENTA Y CUATRO, EN DOS EJEMPLARES, UNO EN CASTELLANO Y OTRO EN HOLANDES, SIENDO AMBOS TEXTOS IGUALMENTE AUTENTICOS.

Por el Gobierno
de República de Costa Rica:

GERMÁN SERRANO PINTO
Primer Vicepresidente
de la República

Por el Gobierno
del la Reino de los Países Bajos:

JAN PRONK
Ministro de Cooperación
para el Desarrollo

ORLANDO MORALES MATAMOROS
Ministro de Recursos
Naturales, Energía y Minas

HANS ALDERS
Ministro de Vivienda,
Ordenamiento Espacial y Ambiente

EXCHANGE OF LETTERS — ÉCHANGE DE LETTRES]

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

I a

San José, 19 de mayo de 1995

REFORMULACIÓN DEL ARTÍCULO VI DEL CONVENIO BILATERAL
DE DESARROLLO SOSTENIBLE

CdP/SJO-068/95

Excelentísimo Señor Ministro,

Tengo el agrado de dirigirme a Vuestra Excelencia para referirme a la modificación del Artículo VI del Convenio Bilateral de Desarrollo Sostenible entre la República de Costa Rica y el Reino de Los Países Bajos, firmado el 21 de marzo de 1994.

Al respecto propongo que la modificación se lea de la siguiente manera:

«Con el propósito de promover la implementación de este Convenio, los Gobiernos de ambos países definirán o establecerán el mecanismo nacional para la preparación y la ejecución de las decisiones adoptadas en el marco del presente Convenio.

Una vez concluido este proceso, ambos Gobiernos se informarán de las instancias a instalar.

En la preparación e implementación de tales decisiones se promoverá la participación de todos los intereses de la sociedad en ambos países».

Si este texto es de la conformidad de Vuestra Excelencia, con base en lo dispuesto en el Artículo VII párrafo V del Convenio, esta Nota y la Nota de respuesta de su Excelencia constituyen un Acuerdo entre El Reino de Los Países Bajos y la República de Costa Rica, el cual entrará en vigencia el día en que ambos Gobiernos notifiquen por escrito que se han cumplido los requisitos legales requeridos y serán parte integrante del Convenio cuando éste entre en vigor.

Aprovecho la ocasión para reiterar a Vuestra Excelencia las seguridades de mi más alta y distinguida consideración.

FRANS B. A. M. VAN HAREN
Embajador
Reino de los Países Bajos

Al Honorable Ministro de Relaciones Exteriores
y Culto de la República de Costa Rica
Señor Fernando Naranjo

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

I b

San José, 19 de mayo de 1995

REFORMULACIÓN DEL ARTÍCULO VI DEL CONVENIO BILATERAL
DE DESARROLLO SOSTENIBLE

CdP/SJO-068/95

Excelentísimo Señor Ministro,

Tengo el agrado de dirigirme a Vuestra Excelencia para referirme a la modificación del Artículo VI del Convenio Bilateral de Desarrollo Sostenible entre la República de Costa Rica y el Reino de Los Países Bajos, firmado el 21 de marzo de 1994.

Al respecto propongo que la modificación en holandés se lea de la siguiente manera:

«Teneinde de uitvoering van dit verdrag te bevorderen, zullen beide regeringen een nationaal mechanisme aanwijzen of in het leven roepen voor de voorbereiding en de uitvoering van de beslissingen die in het kader van dit verdrag zijn genomen.

De beide regeringen zullen elkaar op de hoogte stellen van de door hen te benoemen uitvoerende instantie.

Bij de voorbereiding en uitvoering van dergelijke beslissingen zal de participatie van alle maatschappelijke belangengroeperingen van beide landen worden bevorderd».

Si este texto es de la conformidad de Vuestra Excelencia, con base en lo dispuesto en el Artículo VII párrafo V del Convenio, esta Nota y la Nota de respuesta de su Excelencia constituyen un Acuerdo entre El Reino de Los Países Bajos y la República de Costa Rica, el cual entrará en vigencia el día en que ambos Gobiernos notifiquen por escrito que se han cumplido los requisitos legales requeridos y serán parte integrante del Convenio cuando éste entre en vigor.

Aprovecho la ocasión para reiterar a Vuestra Excelencia las seguridades de mi más alta y distinguida consideración.

FRANS B. A. M. VAN HAREN
Embajador
Reino de los Países Bajos

Al Honorable Ministro de Relaciones Exteriores
y Culto de la República de Costa Rica
Señor Fernando Naranjo

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

II

EL MINISTRO DE RELACIONES EXTERIORES Y CULTO

San José, 19 de mayo de 1995

No. 257-95-ST-PE

Excelentísimo Señor Embajador,

Tengo el agrado de hacer referencia a su atenta nota de 19 de mayo del año en curso, cuyo texto es el siguiente:

[*See letter I a — Voir lettre I a*]

Al respecto, manifiesto mi conformidad con el texto de su nota constituyendo esta y la de su Excelencia un Canje de Notas que entrará en vigor de la manera prevista.

Aprovecho la ocasión para reiterar a su Excelencia las seguridades de mi más alta y distinguida consideración.

FERNANDO E. NARANJO V.

Al Excelentísimo
Señor F. B. A. M. van Haren
Embajador del Reino de los Países Bajos
Ciudad

[TRANSLATION — TRADUCTION]

AGREEMENT¹ ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT BETWEEN
THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS AND THE REPUBLIC
OF COSTA RICA

The Government of the Kingdom of the Netherlands and the Government of the Republic of Costa Rica,

Convinced of the crucial importance of development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs;

Desiring, accordingly, to further the implementation of the Rio Declaration on Environment and Development and Agenda 21, adopted by the United Nations Conference on Environment and Development held from 3 to 14 June 1992 in Rio de Janeiro;

Convinced of the need to found a new and just world alliance through the establishment of new levels of cooperation among States, the key sectors of societies and individuals;

Desiring, furthermore, to give effect to the Statement of Intent signed by the representatives of the Government of the Kingdom of the Netherlands and the Government of the Republic of Costa Rica on 11 June 1992 at Rio de Janeiro;

Taking into account the complexity of instituting sustainable development, in view of differences in level of economic development, resource base, social and political systems, and culture;

Acknowledging that development can be sustainable only if it includes economic, social, cultural, civil and political aspects, and also religious and ecological aspects;

Guided by the precautionary principle that the absence of absolute scientific certainty should not serve as a pretext for delaying the adoption of measures to prevent or minimize environmental degradation, where serious or irreversible threats to the environment exist;

Considering that States should cooperate in a spirit of world solidarity to preserve, protect and establish the Earth's ecosystem, inasmuch as they have contributed in varying degrees to the degradation of the global environment, for which they have common but differentiated responsibilities;

Wishing to initiate long-term cooperation between their countries, on a basis of equality and reciprocity, and also consultation and mutual assistance, aimed at the effective implementation of sustainable development, encouraging participation by all elements of society;

Considering that to this end it is necessary to conclude an agreement creating a legal and administrative framework for future actions;

¹ Came into force on 12 August 1996 by notification, in accordance with article VII.

Have agreed as follows:

Article I

1. The two Governments hereby agree to establish long-term cooperation between their countries, on a basis of equality and reciprocity, and also consultation and mutual assistance, with a view to effectively and efficiently implementing sustainable development in all its aspects, encouraging participation by all elements of society.

2. In accordance with the foregoing, they hereby create a legal and institutional framework for the development and implementation of policies, arrangements, programmes and projects designed to attain the objective of this Agreement.

Article II

1. The objectives of the policies, arrangements, programmes and projects referred to in article I may include:

(a) Planning and implementing a development policy that takes into account the principles set forth in the Rio Declaration on Environment and Development and the requirements arising from the concept of sustainable development, as set forth in Agenda 21, adopted by the United Nations Conference on Environment and Development, held from 3 to 14 June 1992 in Rio de Janeiro;

(b) Adopting production, distribution and consumption practices that respect the ecological basis of development;

(c) Promoting and implementing the sustainable use of natural resources;

(d) Preserving biodiversity and using it in sustainable ways;

(e) Promoting and implementing waste prevention and minimization;

(f) Controlling transboundary movements of hazardous substances and preventing, controlling and eliminating transboundary movements of hazardous wastes through the air, water and soil;

(g) Taking measures gradually to eliminate the production and consumption of chlorofluorocarbons and other substances causing depletion of the ozone layer, for the protection of that layer;

(h) Reducing net emissions of greenhouse gases, especially carbon dioxide, through the rational use of energy, alternative fuels, renewable energy sources and reforestation, with a view to preventing, controlling and minimizing the causes of climate change and mitigating its adverse effects;

(i) Advocating and adopting policies that will enable peoples to have equitable access to the sustainable use of available natural resources in their respective countries;

(j) Promoting participation by citizens in decision-making processes and actions concerning sustainable development in their respective countries;

(k) Strengthening the vital role played by women in environmental management as an essential aspect of sustainable development;

(l) Promoting scientific and technological cooperation, technology transfer and joint human resources development, with a view to generating management capacity in each country in respect of sustainable development;

(m) In the case of the Kingdom of the Netherlands, helping through direct or indirect resource transfers to defray additional investment costs, including costs associated with production processes contributing to sustainable development in Costa Rica;

(n) Encouraging the conclusion and implementation of trade agreements or other agreements that further progress towards sustainable development;

(o) Encouraging support for debt relief and macroeconomic support aimed at furthering progress towards sustainable development; and

(p) Encouraging and implementing any other form of cooperation or exchange that the two Parties may regard as conducive to progress towards sustainable development.

Article III

Without prejudice to their existing international commitments, the two Governments shall engage in consultations with a view to defining their positions on sustainable development issues that are to be considered by international bodies and specialized international conferences.

Such consultations may also be held with other countries whenever necessary and appropriate.

Article IV

1. Cooperation, including in particular the policies, arrangements, programmes and projects referred to in article I, shall be developed on the basis of the existing agreements, policies, arrangements, programmes and projects between the two countries, and shall not in any way affect the obligations of either country under any international agreement.

2. With respect to any sustainable development programme or project agreed upon between the two Governments before the date of entry into force of this Agreement and not yet completed by that date, the two Governments shall decide whether such programme or project is to be governed by this Agreement, and, if so, to what extent.

Article V

1. The two Governments hereby establish a Joint Committee, consisting of not more than two senior officials to be appointed by each Government. Each Government shall establish a national implementation mechanism in accordance with article VI.

2. The first meeting of the Joint Committee shall be convened by the Governments of the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Costa Rica not later than six months after the entry into force of this Agreement. Thereafter, meetings of the Joint Committee shall be held whenever the Committee itself so decides or at the written request of either Government.

3. The Joint Committee shall foster and continually review the implementation of this Agreement by means of the policies, arrangements, programmes and projects referred to in article I.

4. The Joint Committee may delegate the implementation of this Agreement, in whole or in part, to the executing agencies referred to in article VI, depending on the country in which the action is to be taken.

5. The Joint Committee shall decide which individuals, whether representatives of governmental or non-governmental organizations or otherwise, are qualified by virtue of their experience in the context of this Agreement to attend its meetings as observers and to be consulted, provided that they are identified by the said Committee.

6. The Joint Committee shall reach its decisions by consensus between the two Parties.

Article VI

With a view to furthering the implementation of this Agreement, each Government shall designate or establish a national mechanism for the preparation and necessary implementation of decisions adopted within the framework of this Agreement.

In the case of Costa Rica, the executing agency shall be the National Foundation for the Implementation of Sustainable Development in Costa Rica, which shall be constituted in accordance with Costa Rican law. The Foundation shall foster participation by the various sectors of society in the preparation and execution of the various projects and programmes. The sectors in question shall be represented on an inter-agency committee acting in an advisory capacity.

The Government of the Kingdom of the Netherlands shall inform the Government of the Republic of Costa Rica which executing agency it intends to establish.

All elements of society shall be encouraged to participate in the preparation and implementation of such decisions.

Article VII

1. This Agreement shall enter into force on the date on which the two Governments have notified each other in writing of the completion of the legal procedures required for that purpose in their respective countries.

2. This Agreement shall remain in force for an indefinite period. Either Government may terminate it or suspend its effect at any time by so notifying the other Government.

Suspension shall take effect on the date on which the notification of suspension is received by the other Government, and shall terminate on the date on which the notice of termination of suspension is received.

Termination shall take effect on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which the notification of termination is received by the other Government.

3. With respect to programmes or projects initiated before the date of termination or suspension of effect of this Agreement, the Parties shall decide whether the provisions of this Agreement shall continue to apply until the completion of such programmes or projects and, if so, to what extent.

4. If for any reason this Agreement is terminated by either Government, or its effect suspended for a period in excess of one year, the disposal of the assets of programmes and projects shall be determined by joint consultation.

5. This Agreement may be amended by means of an exchange of notes between the Governments through the diplomatic channel. Such amendments shall enter into force on the date on which the two Governments have notified each other in writing that the necessary legal procedures have been completed.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at the City of Noordwijk on 21 March 1994, in two copies, one in Spanish and one in Dutch, both texts being equally authentic.

For the Government
of the Republic of Costa Rica:

GERMÁN SERRANO PINTO
First Vice-President
of the Republic

ORLANDO MORALES MATAMOROS
Minister of Natural Resources,
Energy and Mines

For the Government
of the Kingdom of the Netherlands:

JAN PRONK
Minister of Cooperation
for Development

HANS ALDERS
Minister of Housing,
Planning and Environment

EXCHANGE OF LETTERS

I

San José, 19 May 1995

REVISION OF ARTICLE VI OF THE BILATERAL AGREEMENT
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

CdP/SJO-068/95

Excellency,

I have the honour to refer to the revision of the wording of article VI of the Bilateral Agreement on Sustainable Development between the Republic of Costa Rica and the Kingdom of the Netherlands, signed on 21 March 1994.

I propose that the article in question should be revised to read as follows:

“With a view to furthering the implementation of this Agreement, the Governments of the two countries shall designate or establish the national mechanism for the preparation and implementation of decisions adopted within the framework of this Agreement.

When this process has been completed, the two Governments shall inform each other which bodies are to be established.

All elements of society shall be encouraged to participate in the preparation and implementation of such decisions.”

If this wording is acceptable to Your Excellency, I have the honour to propose that the present note and Your Excellency’s note in reply should, in accordance with article VII, paragraph 5, of the Agreement on Sustainable Development, constitute an amendment agreed upon between the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Costa Rica, which shall enter into force on the date on which the two Governments have notified each other in writing that the necessary legal procedures have been completed, and shall be an integral part of the Agreement on Sustainable Development when it enters into force.

I take this opportunity to renew to Your Excellency, etc.

FRANS B. A. M. VAN HAREN
Ambassador
Kingdom of the Netherlands

Mr. Fernando Naranjo
Minister for Foreign Affairs and Religion
of the Republic of Costa Rica

II

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND RELIGION

San José, 19 May 1995

Ref. 257-95-ST-PE

Excellency,

I have the honour to refer to your note verbale of 19 May of this year, which reads as follows:

[See letter I]

I have the honour to inform you that I am in agreement with the contents of Your Excellency's Note. It and this note in reply thus constitute an amendment that will enter into force as stated.

I avail myself of this opportunity to renew to Your Excellency the assurances of my highest consideration.

FERNANDO E. NARANJO V.

Mr. F. B. A. M. van Haren
Ambassador of the Kingdom
of the Netherlands
City

[TRADUCTION — TRANSLATION]

ACCORD¹ DE DÉVELOPPEMENT DURABLE ENTRE LE ROYAUME DES PAYS-BAS ET LA RÉPUBLIQUE DU COSTA RICA

Le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et le Gouvernement de la République du Costa Rica,

Convaincus de l'importance cruciale d'un développement qui réponde aux besoins actuels, sans compromettre l'aptitude des générations futures à subvenir à leurs propres besoins;

Désireux, par là-même, de promouvoir la mise en œuvre de la Déclaration de Rio sur l'environnement et le développement et le programme Action 21, adoptés par la Conférence des Nations Unies sur l'environnement et le développement, tenue du 3 au 14 juin 1992 à Rio de Janeiro;

Convaincus de la nécessité de sceller une alliance mondiale nouvelle et équitable par une nouvelle définition des niveaux de coopération entre les Etats, les secteurs clés des sociétés et les personnes;

Désireux en outre de donner effet à la Déclaration d'intentions signée par les représentants du Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et du Gouvernement de la République du Costa Rica le 11 juin 1992 à Rio de Janeiro;

Conscients de la complexité qui caractérise la concrétisation d'un développement durable, compte tenu des différences qui existent entre les niveaux de développement économique, la dotation en ressources, les systèmes sociaux et politiques et les cultures des deux pays;

Reconnaissant que le développement ne peut être durable que s'il porte sur les dimensions économique, sociale, culturelle, civile et politique, ainsi que sur les dimensions religieuse et écologique;

Guidés par le souci de prudence, en ce sens que l'absence de certitude scientifique totale ne peut être utilisée comme raison de différer la mise en œuvre de mesures efficaces tendant à prévenir ou à diminuer la dégradation de l'environnement lorsqu'existe un danger de dommages sérieux et irréversibles;

Considérant que les Etats doivent coopérer dans un esprit de solidarité mondiale pour préserver, protéger et renforcer l'écosystème planétaire, dans la mesure où ils ont contribué à des degrés divers à la dégradation de l'environnement mondial, et ont à ce titre des responsabilités communes, quoique différenciées;

Désireux d'instaurer une coopération à long terme entre leurs pays, sur une base d'égalité et de réciprocité, ainsi que des consultations et une assistance mutuelle, en vue de mettre en œuvre de façon efficace un développement durable, en favorisant la participation de tous les intéressés au sein de la société;

Considérant à cette fin qu'il est nécessaire de parvenir à un accord qui permette de créer un cadre juridique et administratif pour les actions futures;

¹ Entré en vigueur le 12 août 1996 par notification, conformément à l'article VII.

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

1. Les deux Gouvernements conviennent par la présente d'instaurer une coopération à long terme entre leurs pays, fondée sur l'égalité et la réciprocité, ainsi que sur des consultations et une assistance mutuelle, afin de mettre en œuvre de façon efficace et efficiente un développement durable dans tous ses aspects, en favorisant la participation de tous les intéressés au sein de la société.

2. Conformément à ce qui précède, les deux Gouvernements conviennent de créer par la présente un cadre juridique et institutionnel pour l'élaboration et la mise en œuvre de politiques, d'arrangements, de programmes et de projets conçus pour favoriser la réalisation de l'objectif du présent Accord.

Article II

Les politiques, arrangements, programmes et projets visés à l'article premier pourront avoir pour objectifs :

a) De planifier et de mettre en œuvre une politique de développement qui tienne compte des principes énoncés dans la Déclaration de Rio sur l'environnement et le développement et des impératifs qui découlent de la notion de développement durable, tels qu'ils ont été exprimés dans le programme Action 21, adopté par la Conférence des Nations Unies sur l'environnement et le développement, tenue du 3 au 14 juin 1992 à Rio de Janeiro;

b) De mettre en œuvre des pratiques de production, de distribution et de consommation qui respectent la base écologique du développement;

c) De promouvoir et de mettre en œuvre la gestion durable des ressources naturelles;

d) De préserver la diversité biologique et de l'utiliser de façon durable;

e) De promouvoir et de mettre en œuvre la prévention et la limitation des déchets;

f) De contrôler les mouvements transfrontières de substances dangereuses et de prévenir, maîtriser et éliminer les mouvements transfrontières de déchets dangereux acheminés par l'air, l'eau et les sols;

g) De prendre des mesures en vue d'éliminer progressivement la production et la consommation de chlorofluorocarbones et d'autres substances qui causent l'appauvrissement de la couche d'ozone, afin d'assurer sa protection;

h) De réduire les émissions nettes des gaz à effet de serre, en particulier du CO₂, par l'utilisation rationnelle de l'énergie et le recours à des combustibles de remplacement, des sources d'énergie renouvelables et au reboisement, afin de prévenir, maîtriser et réduire les facteurs qui sont cause du changement climatique et d'atténuer leurs effets nocifs;

i) De lutter pour l'adoption de politiques qui permettent aux citoyens de leur pays respectif un accès équitable à l'utilisation durable des ressources naturelles disponibles, et d'adopter de telles politiques;

j) De promouvoir la participation des citoyens de leur pays respectif à des processus de décision et à des actions concernant le développement durable;

k) De renforcer le rôle vital de la femme dans la gestion de l'environnement, comme élément indispensable au développement durable;

l) De promouvoir la coopération scientifique et technologique, le transfert de technologie et la valorisation conjointe des ressources humaines, afin de doter chaque pays de la capacité de gestion nécessaire à un développement durable;

m) En ce qui concerne le Royaume des Pays-Bas, de contribuer à couvrir, par des transferts directs et indirects de ressources, les coûts additionnels d'investissement, notamment dans les processus de production propres à contribuer à un développement durable au Costa Rica;

n) De promouvoir la conclusion et l'application d'accords commerciaux ou autres, susceptibles de favoriser le processus de développement durable;

o) D'encourager l'appui à l'allégement de la dette et l'aide macroéconomique afin de renforcer le processus de développement durable; et

p) De promouvoir et de mettre en œuvre toute autre forme de coopération ou d'échange, que les deux Parties jugent favorable au processus de développement durable.

Article III

Sans préjudice de leurs engagements internationaux, les deux Gouvernements procéderont à des consultations bilatérales en vue de définir les problèmes, concernant les questions de développement durable, qui devront être résolus dans le cadre d'organisations internationales ou de conférences internationales spécialisées. S'il y a lieu et si cela est jugé utile, ces consultations seront également engagées avec d'autres pays.

Article IV

1. La coopération et, en particulier, les politiques, arrangements, programmes et projets visés à l'article premier, seront élaborés sur la base des accords, politiques, arrangements, programmes et projets existant entre les deux pays, et ne remettront nullement en cause les obligations conférées à l'un ou l'autre pays en vertu d'un éventuel accord international.

2. Vis-à-vis de tout programme ou projet de développement durable convenu entre les deux Gouvernements avant la date d'entrée en vigueur du présent Accord et non encore achevé, les deux Gouvernements décideront si ledit programme ou projet sera régi ou non par la suite par le présent Accord et, dans l'affirmative, dans quelle mesure il le sera.

Article V

1. Aux termes du présent Accord, les deux Gouvernements créent un Comité mixte, composé d'un maximum de deux hauts fonctionnaires désignés par chaque Gouvernement. Chaque Gouvernement établira un mécanisme national d'exécution, conformément aux dispositions de l'article VI.

2. La première réunion du Comité mixte sera convoquée par le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et celui de la République du Costa Rica, au plus tard dans les six mois qui suivront l'entrée en vigueur du présent Accord. Ensuite, les réunions du Comité mixte se tiendront conformément à ce que décidera ce Comité ou sur demande écrite de l'un ou l'autre des deux Gouvernements.

3. Le Comité mixte encouragera et suivra de façon continue l'exécution du présent Accord à travers les politiques, arrangements, programmes et projets visés à l'article premier.

4. Le Comité mixte pourra déléguer l'exécution du présent Accord, en totalité ou en partie, à l'un ou l'autre des organes d'exécution visés à l'article VI, selon le pays que les actions à mener intéresseront.

5. Le Comité mixte décidera du choix des personnes physiques, représentantes ou non d'organes des secteurs public ou privé, qu'il jugera qualifiées, compte tenu de leur expérience dans le cadre du présent Accord, pour assister à ses réunions en qualité d'observateurs à consulter, dans des conditions à déterminer par ledit Comité.

6. Le Comité mixte prendra ses décisions par consensus entre les deux Parties.

Article VI

Aux fins de promouvoir la mise en œuvre du présent Accord, chaque Gouvernement définira ou établira un mécanisme national pour la préparation ou l'application des décisions prises dans le cadre du présent Accord.

Dans le cas du Costa Rica, l'organe d'exécution sera la « Fondation nationale pour la mise en œuvre d'un développement durable au Costa Rica », qui sera constituée conformément aux lois dudit pays; la Fondation aura pour mission de promouvoir la participation des divers secteurs de la société à l'élaboration et à l'exécution des divers projets et programmes. Ces secteurs seront représentés au sein d'une commission inter-institutionnelle d'évaluation.

Le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas informera le Gouvernement de la République du Costa Rica de l'organe d'exécution qu'il aura créé.

La participation de tous les éléments intéressés de la société à la préparation et à l'application de ces décisions sera encouragée.

Article VII

1. Le présent Accord entrera en vigueur à la date à laquelle les deux Gouvernements se seront donné notification écrite de l'accomplissement des procédures légales exigées à cet effet dans leur pays respectif.

2. Le présent Accord restera en vigueur pendant une période indéfinie. Chacun des deux Gouvernements pourra le dénoncer à tout moment ou en suspendre l'application par voie de notification écrite adressée à l'autre Gouvernement.

La suspension entrera en vigueur à la date de réception de la notification de suspension par l'autre Gouvernement et prendra fin à la date de réception de l'avis de fin de suspension.

La dénonciation entrera en vigueur le premier jour du mois suivant l'expiration d'un délai de trois mois à compter de la date de réception de la notification de dénonciation par l'autre Gouvernement.

3. En ce qui concerne les programmes ou projets entrepris avant la date de dénonciation du présent Accord ou de suspension de son application, les deux Parties décideront d'un commun accord si les dispositions du présent Accord resteront

applicables jusqu'à l'achèvement desdits programmes ou projets et, dans l'affirmative, dans quelle mesure elles le resteront.

4. Si, pour une raison quelconque, le présent Accord est dénoncé par l'un ou l'autre des deux Gouvernements, ou suspendu pour une durée de plus d'un an, l'affectation des actifs des programmes et projets sera définie par consultation mutuelle.

5. Le présent Accord pourra être amendé par échange de notes diplomatiques entre les deux Gouvernements. Lesdits amendements entreront en vigueur à la date à laquelle les deux Gouvernements se seront donné notification écrite de l'accomplissement des formalités juridiques requises.

EN FOI DE QUOI les soussignés, à ce dûment habilités par leur Gouvernement respectif, ont signé le présent Accord.

FAIT dans la ville de Noordwijk, le vingt et un mars mil neuf cent quatre-vingt-quatorze, en deux exemplaires, l'un en espagnol et l'autre en néerlandais, les deux textes faisant également foi.

Pour le Gouvernement
de la République du Costa Rica :

GERMAN SERRANO PINTO
Premier Vice-Président
de la République

ORLANDO MORALES MATAMOROS
Ministre des ressources naturelles,
de l'énergie et des mines

Pour le Gouvernement
du Royaume des Pays-Bas :

JAN PRONK
Ministre de la coopération
pour le développement

HANS ALDERS
Ministre du logement,
de l'aménagement
du territoire et de l'environnement

ÉCHANGE DE LETTRES

I.

San José, le 19 mai 1995

RÉVISION DE L'ARTICLE VI DE L'ACCORD
DE DÉVELOPPEMENT DURABLE BILATÉRAL

CdP/SJO-068/95

Excellence,

J'ai l'honneur de me référer à la modification de l'article VI de l'Accord de développement durable bilatéral entre la République du Costa Rica et le Royaume des Pays-Bas, signé le 21 mars 1994.

Je propose que la modification se lise comme suit :

« Aux fins de promouvoir la mise en œuvre de présent Accord, les Gouvernements des deux pays définira ou établira un mécanisme national pour la préparation ou l'application des décisions prises dans le cadre du présent Accord.

Lorsque la procédure a été terminée, les deux Gouvernements s'informeront de l'organisme qu'il aura créé.

La participation de tous les éléments intéressés de la société à la préparation et à l'application de ces décisions sera encouragée. »

Si le texte susmentionné est acceptable à Votre Excellence, j'ai l'honneur de proposer que la présente note et votre note en réponse constitueront, conformément au paragraphe 5 de l'article VII de l'Accord de développement durable bilatéral, un accord entre le Royaume des Pays-Bas et la République du Costa Rica, qui entrera en vigueur à la date à laquelle les deux Gouvernements se seront donné notification écrite de l'accomplissement des procédures légales et qui sera une partie intégrale de l'Accord de développement durable bilatéral au moment d'entrer en vigueur.

Je saisis cette occasion pour renouveler à Votre Excellence, etc.

L'Ambassadeur du Royaume des Pays-Bas,
FRANS B. A. M. VAN HAREN

Monsieur Fernando Naranjo
Ministre des affaires extérieures et du culte
de la République du Costa Rica

II

LE MINISTRE DES AFFAIRES EXTÉRIEURES ET DU CULTE

San José, le 19 mai 1995

N° 257-95-ST-PE

Excellence,

J'ai l'honneur de me référer à votre note verbale du 19 mai de cette année, qui se lit comme suit :

[*Voir lettre I*]

J'ai l'honneur de vous informer que je suis d'accord avec le texte de votre note. Par conséquent, votre note et la présente note en réponse constitueront une modification qui entrera en vigueur dans la manière indiquée.

Je saisis cette occasion pour renouveler à Votre Excellence, etc.

FERNANDO E. NARANJO V.

Monsieur F. B. A. M. van Haren
Ambassadeur du Royaume
des Pays-Bas
En ville
